

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkasutca 78. sz. alatt gr. BÀNFFI ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
 Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 80 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.
 A nyilatkoztatók cikkei sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési figyelmeztetés.

A közellevő országgyűlés tárgyalásainak hiteles és gyors közléséről olyképp intézkedünk, hogy az ülésekről értesítéseket, valamint a jeles szónoklatokat a hiteles gyorsírói közlés után adandjuk.

Ismert és jeles tollú értesítőnk van ezenkívül Szebenben, a ki a pártok alakulásáról, az eszmék fejlődésének irányáról, valamint a gyűlés ünnepélyeiről s azzal kapcsolatos eseményekről tájékoztató és értesítő cikkeket küldend lapunk számára.

Mindezeket kivül gondoskodtunk, hogy a fontosabb eseményeket s határozatokat távirati úton nyert értesüléseink után azonnal közlére tessük.

Lapunk a gyűlés tárgyaihoz képest másfél, sőt két íven is mind annyiszor megjelen, valahányszor tárgyaink fontos, sürgetős volta és terjedelme igényli.

Lapunk előfizetési ára:

Égészévre	12 forint.
Félévre	6 „
Évnegyedre	3 „

Az előfizetési pénzek kiadónk Stein János középútczái könyvkereskedésébe bérmentve küldendők, s felkérjük t. részvényeseinket, hogy előfizetési pénzeiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, minthogy igen nagy számú felesleges példányt nem nyomathatunk.

Még egy szász nyilatkozat.

Az alábbiakat, a mely a követválasztások jellemét a szász nép között az erdélyi német lapok referadáljai ellenkező oldalról is világítja, egy segessvári szász műiparos polgártól vetítik e hó 4-kén; azonban részint, mert a cikk német nyelven lévén írva, átfordítására egy kis idő kellett; részint, mert e levél vételek lapunk utóbbi száma már szerkesztve volt, a tisztelt író kívánatát, — hogy a legközelebbi számunkban adjuk közre cikkét; csak az ezt követő számunkban teljesíthetjük.

Az említett cikk itt következik:

Segessvár, június 30-kán 1863.

Valamint a valódi háboruban, úgy a politikai küzdelem terén is a két fél ereje, előrelátó kitartása és vívidja rendszeren csak az eldöntő esata után mérhető meg, melynek lefolyta után mindennemű hamis hírek és gyanúsítások által előidézett tévhit a kétségtelen tények után részrehajlatlanul ítélő szemlélő előtt el kell hogy oszoljon.

Egy ily küzdelem folya le szemünk előtt, az egész birodalom figyelmé által feszülten czélzóztott erdélyi országgyűlésbe küldendő követek választásának kérdésében.

Nem lesz tehát érdektelen s némely csalódások felvilágosítása érdekében nem hasztalan, elmondani tapasztalatainkat a végehez ment választások eredménye körül, mely e sorok megjelenékor valószínűleg már rég ismeretes lesz.

Csak a hozzánk közelebb eső választókerületekre, melyeknek viszonyait ismerjük, kívánunk szorítkozni, s ezekre nézve félre nem magyarázható adatok alapján egész meggyőződéssel mondhatjuk, hogy a centralistius párt, az elveit valló férfiak által kieszközölt szavazattöbbség által látszólagos diadalt vívott ki, de az ezen győzelem érdekében felhasznált eszközök és még ezen eszközökkel szemben is a másik fél részéről nyilvánult erők jelentősége által, valódi gyengeséget oly módon leplezte le, árulta el, hogy e diadalnak nem sok örömet élvezheti, sőt komoly gondolkodásra, s ha egészen meg nem

vakult, kétségre vezetheti az iránt, hogy az osztálybeli és személyes tekintet által nem nyugtózott, tulnyomó többség rokonszenvét bírja-e.

Ezen állításunk bizonyítékául t. i. a semmi eszköztől vissza nem tartozkodó elleneink által mozgásba hozott apparatus ismertetésülm, midőn többé semmi mellékezelést nem jöhet szóba, az olvasót azon nyilván vagy titokban, de mindig az anonimítás védpaizsa alatt az erdélyi szász föld különböző részeiben élő és közreható ellenzéki férfiak ellen szőrt rágalomokra (Verunglimpfungen) emlékeztetjük, úgy szintén a pusztá hiteltelenítés érdekében gúny- és gyanúsításra alapított, combinált rendszerre, melylyel nyilván megtámadtattak a legtisztább jellemű férfiak hirlapok által, melyek a nélkül, hogy provokáltak vagy csak egyetlen visszalépéssel ingereltettek volna, utóbbi időkben egész a denunciatókig vitték a dolgot; az ellenzék követjellőit — a választók üdvös viszársziasztása végett — háborukezdés, a birodalomtól való elszakadás czélja s tudja Isten miféle szörnyettekire törő politikával gyanúsítván (lásd a „Hermannstädter Zeitung“ 146-dik számát).

Midőn e tényleg s nyilván felhasznált eszközök utalának, bátran kérdehetjük: vajon egy párt, mely biztos arról, hogy bírja a nép bizalmát, vajon folyamodhatott volna-e ily eszközökhöz? S vajon egy ily többség után, lehet-e még szó arról, hogy az erdélyi szászok határozottan a centralistius párt iránt viseltetnek hajlammal?

De a szavazatoknak ezen habár esekéy, de mindenesetre meglevő többségét megmagyarázandó s megítélendő, szükség volna azon phalanx felett, a mely a f. é. június 29-diki „Herm. Ztg.“ vallomása szerint Segessvárt és egyebült a többséget kivitte, egy rövid szemlét tartani.

A mi ezt illeti, elégséges volna talán csak arra utalni, hogy N.-Szebenben 1250 választó közül, felinél alig valamivel több választó vett csak részt, s hogy a tizedkárpótlási részletek kiszolgáltatási módja által, (mert a cumulativ kezelt kárpótlási összegek kamatai felévenként különböző pontossággal fizettetnek ki) az államkormánytól függővé tett evang. clerus és az üresedésbe jövő papállomások betöltésére egyedül hivatott tanítók — vagy ujabbkori nevezés szerint professzorok — az őt szász gymnasiumbeli és elemi tanítók felesleges nagy száma, a kik már állásuknál fogva választók, családi összeköttetések könnyen magyarázható befolyásával, ezek adták meg a választásoknál a főlényt, az „Ausschlag“-ot.

Csupán Segessvárt 30 evang. pap és tanító szavazott! És imé, ez az a fenemlített phalanx, s hogy végül a választóknak még ezen előre biztosított száma is, (a kiknek önállóságok megítélhető szavazataik kivétel nélküli összhangzása után) még nem látszott biztosítani a diadalt, ez kétségtelen, mert a pártorságnak alatt álló hívek (Kirchenkinder) véleménykülönbsége constatirozott tény lévén, azon mindenesetre drasticus eszközhez kellett folyamodni, miszerint magukat a városi papokat „mitunter“, mint országgyűlési követjellőket, miként ez Segessvárt is történt, egy időben két választókerületben is felléptették.

Igen egyszerűen még azt jegyezzük meg, hogy midőn a kormányjelöltek befolyásai ismeretes azon rendszabály, melyszerint a szavazó neve s szavazata a hivatali levéltárban elteendő jegyzőkönyvbe íratik, nem egészen ment attól, hogy az ingadozóbb kedélyekre lényeges hatást ne gyakoroljon. S hogy e be-

folys melyik félnek javára érvényesül, ezt, úgy hisszük felesleges magyarázni annak, a ki az embereket és a viszonyokat az élet tapasztalatai után szokta megítélni, s nem vár minden választótól catoi bátorságot és határozottságot.

A közvéleménynek a szász földi választások eredménye felől nézete tisztázása végett, kötelességünknek tartottuk ezeket elmondani. Igazunk volt-e, nézeteink alaposak-e, meg fogja mutatni az idő!

Sajtóhiba. Utóbbi számunk vezércikkében hibásan áll e szó: „Murat“-ok, e helyett Marát-ok.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Tordamegye (Egerbegy). *) Itt Egerbegyen ezen kerület követválasztása, a múlt hó 26-án vette kezdetét.

Már reggel jokor megérkeztek mindenfelől a választók, a magyarok leon a helységben telepedtek meg, ki hol szállást kapott minden ellenőrzés nélkül; míg a románok vagy is helyesebben oláhok, künn a helység határán egész táborát képezve birka nyájként legeltek a zöld gyepen a szolgabírák és papok szoros felügyelete alatt, kik hoszszas beszédekert tartottak közöttük figyelmeztetvén őket, hogy a magyarokkal ne társalogjanak, tőlök semminemű italt ne fogadjanak el és hogy egyedül Vlászta Ilia kanonokra szavazzanak; ezután 8 óra felé járván az idő nagy vívát kiáltások közt be kezdettek vonulni a helységbe, hol a helybeli casino előtt, melyben a választás folyt, megállottak. Előttén a 8 órárt, megkezdődött a szavazás helységkint és tartott 26-án, 27-én és 28-án csaknem egész. Ez alatt szegény utalokunk nem volt elég hogy nappal egész estig nem volt szabad házhöz bemenni, helybeli ismerősökkel barátságos szót váltani, hanem még éjjelre is mindig ki kellett menniük vezetőik, a szolgabírák és papok parancsára a mezőre, nehogy a magyarok között az az átkozott magyar szellem őket átjárja.

Harmadnap azaz 28-kán a nép már elszóltott úgy, hogy 29-dikén alig kaphatott a választó-bizottmány egy néhány választót, kik előtt a választás eredményét enuntialhassa. — Az enuntiatio előtt mindenki azt hitte, hogy az oláhjelölt fogja kapni a többséget, de egészen másként történt, mert az oláhok, bár meg volt nekik százaszor s ezerszer is mondva a jelölt neve, melyet szegényeknek egyes dászkelek és papok minden nyomon sügdoztak felükbe, mignem a bizottmány elibe be nem jutottak, megmondandók kit akarnak, szavazatukat 25—27 felé adták, s így a paragrafusok szerint megkivántató absolut többséget senki sem kapott; ennek következtében a bizottmány be ment Tordára azon kijelentéssel, hogy egy új választás fog lenni; de hogy ez mikor fog lenni, még nem tudhatni, ámbár a paragrafus értelmében az új választásnak másnap mindjárt kezdődnie kellene, ha mi mindjárt nem is, de egy két nap múlva meg is fog talán történni, ha csak valahol azon 25—27 egyént egygyé nem farragják s lehetlenné teszik az új választást.

Annak idejében a többiről is főgom a tisztelt szerkesztő urat tudósítani, ha alkalmatlan nem leendek.

r. l.

Küküllőmegye, július 2.

Június 26-kán kezdődtek megyénkben a választások, melyre a románok leirhatlan mohósággal készültek, a magyarok pedig hideg egykedvűséggel néztek elibe. Az alsó-kerület választó helyén Zsidván, a küküllői hídfőnél, már kora reggel kivehető román nemzeti zászlók sokasága lobogott, melyeknek sárga színében fekete betűkkel a Cipariu neve sötétlett és a nemzeti üdv évszáma: 1863. A felöltött zászlók alatt heverészett a szavazók sereg, körülrajongva a reményteljes román tanuló ifjúság által, mely jó előre kiküldetett hirdetni a z igét a nép között s mégis, midőn a szavazás megkezdődött, sokszor megtörtént, hogy a román atyafi egészen más nevet hangoztatott a választó-bizottmány előtt,

*) E választást már közöltük, de e levél több oldalról világítja azt.

Szerk.

mint a mely a napiparancsban ki volt adva. Midőn 48. előtt volt alkotmányos főispánunk az ősz gr. H. I. a szavazó-bizottmány elébe járult, a jelen volt szász polgártársak lelkes „lebe hoch“-ra fakadtak, mit „éljen“-ek s „szetraszke“-k követtek. Egy adat arra, miszerint a népek van fogalma az alkotmány iránt, csak tévura ne vezessék.

A románok itteni magatartására nézve megjegyezzük, miszerint kitűnő volt azon törekvésük, hogy a magyarokat ki akarják játszani. Arra mutatnak a választást megelőző s megállapított terv után történt informationalís körutak, a hol a sok badarságok közül elmondott a román népek még az is, hogy a ki a választásra meg nem jelen személyesen és fejenként, annak csóva üttetik kapujába, s ha magyarra szavaz, felhatalmaztatik mindenki azt lepökhetni; magyarra ne merjen senki szavazni, mert a magyar urak a jobbágyságot vissza akarják állítani; ha románra szavaznak, akkor az urak birtokát felosztják, sőt még a fejadót is az urak fogják értük fizetni; héderfaji magyaroknak plane amondatott, még pedig tekintélyes férfi által, hogy ha románra szavaznak, biztosítva lehetnek, hogy a gr. B. F. ellen egy patak szabályozása végett folytatott pert megnyerik stb.

Midőn néhány radnóthi magyar parasztot kérdeztem „nó atyafiak, kire szavaznak?“ „Az oláh urak nekünk sokat ígértek — volt a felelet — de ígérjenek az urak is valamit.“ Tagadhatlan, hogy a nép vezetői közül egy s más communisticus vágyakat ébresztett a népnél, azonban valamint magok az oláhok, úgy a paraszt magyarok sem adnak hitelt a 48-belihez hasonló ígéreteknek, sőt bizonyos aggodalom lepte meg a nép nagyobb részét azon merény miatt, melylyel a bujtogatás megkezdett, félvén azon körülményektől, melyeket hasonló bujtogatás 1848-ban előidézett. Azt mondják, így kezdődött az alkotás. Sőt példa van rá, hogy egy szavazásra vezetett román, kétségbeesetten a Küküllőbe ugrott, a honnan nemzeti gazdaságból a koczkalatott votum azonnal kihalsztatott, s azon zavartan pár óra múlva szavazásra hajtva, midőn kérdeztek kit választana követnek, kiterjesztett karokkal kiáltott: „pe toti, cit sint in lume.“ Mindenkit, ki a világon van. Senkit sem akart megsérteni.

Minthogy ezen kerületben a román elem tulnyomó többségben van, mindenki által méltányosnak ismertetett el, hogy az román által képviseltessék s e szerint, hogy Cipariu balázsalvi kanonok Szilágyi Lajos jelöltünk felett győzedelmeskedett, nincs ellentét; ámbár az eljárást, melyet a választásnál követtek, éppen nem nevezhetjük loyálisnak.

De a mi a gálfalvi választókerületben történt, az valóságos botrány volt. A köztiszteltettség álló gr. B. F. vetélytársa román részről Orosz, vagy Rusz Juon, volt stb. A kik az itten történeteket észlelni akarják, gondoljanak bígadatan vissza azon méltányosságra, melylyel irántuk viseltettünk, olyan eszközökkel kellett-e ellentünk harezolni, melyekhez hasonlókra mi magyarok soha képesek nem lehetünk?

Tekintélyes román férfiak utazták be a falukat, és oly dolgokat ígértek a népek, a melyekről magok legjobban tudhatták, hogy azoknak teljesítése s a lehetetlenségek közé tartozik.

Eddig nem mulasztottuk el az alkalmat, kiemelhetni az egyetértést, mely köztünk s a románok között létezett, a követválasztás alkalmával volt a tizpróba, most ez öröm nem juthat osztályrésztünkül.

Bár a vármegyeházától alkotmányos főispánunk beigtatása alkalmára magyarok által készített román nemzeti lobogó alatt, melyre írva van: „Setreazke cointelegentia natiolilor“, majd a román követjellőt, majd egy megjellett zsidóból lett oláh pap által igazolt szónoklatok tartattak a nép közt, annyira, hogy már-már esendőri erőnek kellett fellépni, s bár minden szavazó mellett majdnem egy-egy fiatal román állott, bátorítani a bátoritalanokat, oktatni a tudatlanokat, megriasztani a vakmerőket, mégis kevesen voltak, a kik a jelölt nevé — pedig biz az eléggé ismeretes az egész vármegyeg előtt — jól betanulták volna, sőt egy egész falu román választói, dacára minden fenyegetésnek, gr. B. F.-ra szavaztak. Így diadalmaskodott az igaz ügy az ármaný felett, s midőn a választó-bizott-

mány elnöke B. L. kihirdette a választás eredményét, s a valódi közbizalom jelöltje gr. B. F. választatott meg követnek, minden elküldött román részről, hogy a választás megsemmisüljön. Kérde meg a gróf nevét bárki az utolsó román paraszttól, ismerni fogja azt és bizni is fog benne; miért akarnának tehát egy oly nevet felerősökölni, melyet még a román sem akar jó szántából megtanulni, s melynek viselőjében bizni éppen semmi okuk sincsen.

A jobb napokban a románok iránti testvériség eszméje nemcsak szánkon, de tetteinken is lebegett; ők most, dacára annak, hogy ezen megye 80 ezer lakosából közel 30 ezer magyar számlál, mely a föld kétharmadának birtokában van (a mi ugy látszik, a jelölt urak száka a szemében) minden árnyat felhasználnak, hogy egy követet se küldhessünk.

Majd elvágik, mi leend azon cél, melyért mindent feláldoztak, ösztönözöttetvén egyszersmind a még sokáig kialunni nem tudó nemzetiségi boszujok által is. Legyenek azonban biztosítva, hogy a magyar soha sem fog hasonló mértékkel visszamérni.

r. l.

Kézdi-Vásárhely, június 30.

Követválasztásunk e folyó év és hó 26-án mint több helyeken általános kijelölés nyomán délelőtti 8 órakor megkezdődött és délután 4 óra tájékan végeződött. A több szótát nyert gróf Kálnoki Pál jelénzetett. A nép csendes a legnagyobb egyetértéssel szavazott. A nagy hazafi és hó 28-án jött városunkba, a midőn a templomból kijött nép a tanácskánál főbíró ur szónoklata után elfogadta, maga is hazánkat érdeklő beszédet tartván, a „Szarvas” czim alatt vendéglőben nagy ebédet adott, hol felmerültek több toasztok. Az egyetértés s a honszeretete fényelt a nép feje felett, színt látszott a napitúze által szikrázni az igazságot védő Isten asszony müködése, minden ajak azt kiáltotta: éljen a hon, éljen követtünk hazánk s nemzetünk boldogítására.

Tovább nem mellőzhetem ns. Kézdiszék és hó 30-án megtartott követválasztási eljárását nem közölni. A nép egyetértve félretevén minden csábításokat, felvidéki Szent-Lélekfalva vezénylete alatt egy díszes lofogó mellett ment a nagy tömeg választó a város tereme elejébe, hol egyes ajakkal jelénzetek gróf Mikó Imre ó nagyméltóságát. A lofogón fényelt fejér betűkkel: Éljen gróf Mikó ó excellentiája, minek következtében követnek választatott 700 szavazatot nyert a nagy honfi. Meghajolt előtte minden honpolgár, mint a buzafő a nap előtt, s üdvözölte hazánk s nemzetünk boldog jövőjét.

Egy honpolgár.

Brassó, id. Hétfalu, Tatrang, jun. 28.

Hogy pünkösdt elte, egyszerre más nap megválasztott nálunk is a magyar és szász falvak képviselői megbízottjai által Brassóban a központi választmány, a követválasztási előkészületek végrehajtására.

Azután egy héttel a központi választmány összejövetelét tartván hasonlóan Brassóban, megalkotott ott a központi bizottmány is. A tíz falvakra, vagy is a mi választó-kertülünkre nézve lett a bizottmányi elnök brassóvidéki tanácsos, t. cz. Pánczél Jóakim ur; bizottmányi tagok: türküsi jegyző Pap László ur, hosszufalusi jegyző Popovics, újfalusi lelkész Köpe János és krizbái jegyző Buna Sándor urak. Müködési helyül határozottat Hosszufalu.

Mindjárt kezdetben egy feltűnő jelenség adta elő magát. A hivatalosan előre kidolgozott és kiküldött lajstromokban, a legalább nyolcz forint egyenes adót fizető egyének között számos románokat találtunk, kik közül a több rész még fél frt birtokadót se fizet; de állott a nevük után annyival nagyobb summa, vagyis taxa azon marháért, melyeket ők az év nagyobb részében Moldva, Oláh, Türökországban és Ruméliában tartanak, és a havasi legelőkre, a nyári két-három meleg hónapokra ide Erdélybe hajtják.

Az első választmányi ülésben mindjárt türküsi jegyző Pap László előterjesztette az ügyet, és a vélemények oda irányultak, hogy miután a marha-adó még a múlt évtized elején eltöröltetett, és az azutáni kormányrendeletek mindenike a kormánylapokban, csakis a birtok, ház, jövedelem- és személykeresetadót mutatja egyenes-adónak: tehát intéztessék eziránt egy kérdés a felsőges guberniumhoz. Meg is tétetett, és a lett a felelet: „Ismeretessék el egyenes-adónak!” Ugyanazon gyűlésben a felszólamlások végrehajtására határidőül kitűztetett május 6- és 7-dik napja.

A felszólamlások végre is hajtottak a megrendelt mód szerint, és azokról csak annyit vezetezt, hogy említett krizbái jegyző és egyszersmind bizottmányi tag Buna Sándor egy ünnepélyes óvást tett ott a marha-taxa ellen.

Választmányi gyűlés volt még később is. A követválasztás napjaul kitűztetett e hó 26-dika. Ennyi minket illetőleg a választási előzmények rövid kronikája.

A választás napját mindnyájan feszült figyelemmel vártuk; feszült figyelemmel, mert a birtokos osztály felett túlsúlyban állott a marhataxát fizető románok száma; feszült figyelemmel vártuk azért, mert a román egyháznokok — míg mi csendesen, de eszélyesen viseltük magunkat — szüntelen jöttek, mentek, hogy követjelöltjük számára a megkívántot mennyiségű szavazó talpon álljon, hogy őket még a távolból is haza teremtsék.

Elérkezett június 26-ika is; el a nap, melyet a tizfalvak e népe még soha se ért. Soha! — mondom, — mert nem létezett itt még privilegizált osztály sem, és ebből kifolyólag oly állapotban tengett itt e nép, hogy azon hét hosszú zivataros század óta, hogy e helyet lakja, az alkotmányos életnek még csak nevét is megismerni szerencsés nem vala. Uraim! oly kedvezőtlen előzmények után ilyen néppel kellett a majoritást kivívni, és meg is lett!

Hat mértföldnyi távolból seregelték öz, roskadozó öregek a választás színhelyére, és gyönyörű volt látni a távolfekvő krizbái és apácái legiöt érkezni e jelszóval:

„Mikes Benedek követünk, Benne van minden reményünk!”

A választás folyt a maga rendezett módja szerint, és ismerjük el a humanitást! e nép mindvégig oly csendesen viselte magát, mint templomban, és nem volt semmi, mit a csendő urak csak figyelemre is vegyünk.

Délután egy órakor már vége volt a szavazásnak, és 445 szavazatból gróf Mikes Benedek ur kapott általánosan a magyaroktól 298 szavazatot, Gaetan királyi táblai román hivatalnok általánosan a románoktól 147 szavazatot. Az eredmény kihirdetésekor hangosan megjelénztük választott követünket.

Választás után az értelmiség sötét estig együtt mulatott; voltak román lelkészek és tanítók is jelen. Lehetett hallani szebbnél szebb szivhez lélekhez szóló meleg szavakba foglalt pohárköszöntéseket. Azon alkalommal az is meghatározottat, hogy a következő nap egy-magyar és román tagokból álló küldöttsége menjen a tizfalvaknak Bodolára megválasztott követünkhez tisztelgés végett. Eljött az a nap is, és a románok hátra vonták magukat, mi vajmi kevés tapintatra és alkotmányos jellegre mutat; de annál többen jelenek meg a közelebb fekvő falvak magyar értelmiségjei- és előjárói.

A küldöttségnek vezetője vala hosszufalusi lelkész tiszteletes Molnár Győző ur. Szép volt látni a Bodola felé leszárguló nagy zászlós szekereket ezen jelszavakkal: „1848.” „Gróf Mikes Benedek követünk, benne van minden reményünk!” és „Eljen!”

A grófi lakban említett vezénylő lelkész egy a nemzetiségért buzgó kebel meleg hangjaival, világosított mondatokkal ékes beszéddel tette meg üdvöztetést, mit éppen oly melegen és a nemzeti érület kebeléről hangjaival viszonzott ő nagysága, beleszóvén politikai hitvallását is, éppen azt, mit a zászlón álló „1848” jelel. A lofogókból a két első megtartotta magának emlékl.

Az nap délebbre meghivatott követünk által az egész tisztelgő küldöttség a közelekvő Zajzonba a bálházba. Az ebéd felett a lelkesülés szebbnél szebb toastok által mind fokozatosabb lett, és ismételt politikai hitvallása után, midőn ő nagysága a volt honaty gróf Széchenyi István emlékeért trített poharat, könnyeit vissza nem tarthatva, mindnyájunkat a kebel fájdalomának szent érzete fogott el.

Itt emeljünk kalapot! kalapot, mondom, mert e pillanaton kezdődik e népnek újjászülhetése tetteleg megindítva.

Még egy pohárköszöntés .... és abban lelkes szavakkal tára fel követünk azt, hogy annyiféle nemzet között e nép csak mivelődése magas fokra emelése által tarthatja fenn magát, másint a nem-okon elemek közt felolvad, s nem levén családi szükségére elég birtoka, mi őt ide lekösse, idegen föld hontalan vándorává válk, miért is egy csak megpendített, Hosszufaluban létesítendő, inkább real irányu, négy osztályu magasabb polgáriskola létesítésére letett előre első alapul 100 frtot a becsben Molnár Győző ur kezébe, és igérte, hogy míg csak földi élete tart, szóval, tettel, anyagi és szellemi segélyvel el alapítandó iskolát pártolni fogja. Erre a lelkesülés és éljen rivalgás határtalan lön, és ismételve kell mondanom, hogy e pillanat valóban e nép újjászülhetése pillanatja vala.

Ebéd végével a gróft stírgós teendői körünkől távozni kénytelenek, hagyva minálunk becses emléket, mi pedig buzgón kérünk az egektől erőt és segélyt új pályára.

A lelkesülés megtegte gyümölcsöző hatását egyszersre nálunk is, kik ott jelen voltunk. Mindjárt Hosszufaluból jegyző Vajda Lajos a fenebbi czélra adott 20 frtot, lelkész Molnár Győző 50 frt, Köpe István szósószó 10 frt,

Csernátfaluból lelkész Binder Lajos 20 frt, tanító Kongó Zsigmond 24 frt, jegyző Immer Frigyes 20 frt, Bartos Samu bíró 5 frt; Türökösöl: jegyző Pap László 50 frt, Mózes Lajos kath. lelkész 5 frt, Kelemen István káplán 5 frt, Kelemen György tanító 5 frt, Gingold Károly izraelita iparos 20 frt; Bácsfaluból: lelkész Borecs Mihály 12 frt, jegyző Barczai Áthúr 10 frt, Simon Péter bíró 5 frt; Tatrangból: lelkész Türök József 25 frt, jegyző Schneider György 20 frt, tanító Bartha Károly 5 frt, idősb bíró Pajor István 5 frt, ifj. bíró Bálint Márton 5 frt; Zajzonból: lelkész Pap György 25 frt, jegyző Moresz Illess 10 frt, tanító Türök Samu 10, Rab János bíró 5 frt, Fejér György szósószó 2 frt; Pürkerezéből: tanító Bitai Sándor 10 frt, Kajcsa Mihály jegyző 5 frt, id. bíró Sipos Márton 10 frt, ifj. bíró Rab Sándor 10 frt, bodolai udvari tiszt Erődi Bálint 5 frt, brassói építész Bartos Péter 5 frt. Ez elősorolt, részint már befizetett, részint megajánlott pénzmennyiség a gróf ur ajándékával együtt tesz 518 frtot oszt. értékben, melyből 200 frt azonnal ki is adatott hatos kamatra. Ez eredménye az egy rövid órának vala szüleménye, és biztat a remény nemskára többekre is, mert a gróf ur titkára Szász Dániel igérte, hogy az országgyűlés egész folyamala alatt ez ügy előmozdítására közre fog működni. A jó szándékot köszönjük és azt kívánjuk, hogy szavának megfelelően törekedvén, őt nemzettünk Istene erre segélye is.

Végül még egy néhány szót.

Oszlani kezd látom a sötétség homálya felőlünk, enyhülni látom a sorsot, mely oly kérlelhetlen modorban üzte játékát eddig fölöttünk. És nekünk kevesen, kik a sors által immen-amonnan ide rendeltettük k, kiknek apostolságunkért csak a küljelek által sejtetett keserű remény jutott vala gyakran a „sajogó kebel keserves vigaszai; valamint e nép kebeléből kifejtett kevés értelmiségnek is vajmi jól esik érezni, hogy e nép jelene egy fokkal a multak felett emelkedve van, mi megint a jövőre biztosabb kilátást nyújt. De mégis meg kell vallanom, hogy a kezdetet önerünkön bevégezni nem tudjuk; meg kell vallanom, hogy egy négy osztályu real irányu polgáriskola felállítására önerünkön képtelenek vagyunk, annyi aldozatot e szinte birtoktalan nép meg nem bír. Idegen ajku nemzetek, és vallási viszonyok által külön szakított 20,000 magyar ajku népet kell itt a nagy magyar nemzettest egy mellékelni, olovon tagjára átvárazolni, mit pedig mihamar tenni, mily sürgősen int a kor? Töredezett vala az a lánca, szakadozott vala azon fűtér, mely ezt eddig a magyar elemhez kapcsolá; de midőn gróf követünk ajkairól ellebbent a szó, melyben élet-hozságn pártolást ígért alapítandó iskolának és néplünk iránt, himnünk kell, hogyha tán nem voltunk is, de leszünk!

Ti számos, bár a tusakban megfogott, de még erőben és akarásban meg nem tört érdemes fia nemzettünknek e még két, de tán egyegy leendő magyar hazában! lépjetek fel ti is tettel és észszel e még csak csirájában levő iskola létesítésére és gyamolítására, és higgyétek el, hogy ritkán teljesíthetett szebb honfiai kötelességet, mintha 20,000 magyart az enyészet sorvasztó kebeléből megváltotok!!!

Együtt és egymásért!!! mert nekünk itt élünk s halnunk kell, és

Erőre kél a társaság,

Ha népe összeforr;

Népet, mely egység elvén áll

Kor s vész el nem sodor.

Ha a szerkesztő ur szívesen fogadja, más-kor is *).

Egy testület megbízásából felkérem a több magyar lapok érdemes szerkesztősegeit e levelet közzé tenni.

Bartha Károly.

iskolamester.

Adakozások a nemzeti színházra.

(Folytatás.)

V. Készpénzben. Ábrahám János 5 frt, Ág Ferenc 3 frt, Ágh József 1 frt, Agotba Elek 10 frt, Albrecht Márton 2 frt, gr. Almási Kálmán 40 frt, András István 10 frt, Antal Márton 1 frt, Anwander Antal 5 frt, Apolczai Miklós 10 frt, Apór Gyula 10 frt, Árkosi Károly 10 frt, Azbai Mihály 1 frt, Bajko Mátyás 1 frt, Bakó Sándor 2 frt, Balázs Albert 5 frt, Balázs Sámuel 10 frt, Balázs Gergely 2 frt, Baló József 2 frt, Baló Sámuel 2 frt, Balogh Elek 1 frt, Balogh János 5 frt, Balogh Károly 2 frt, Baranyai József 10 frt, Basa István lelkész 2 frt, Bauer János 5 frt, Benedek Antal 3 frt, Benedikty Adolf 5 frt, Benedikty László 5 frt, Benkő Sámuel 1 frt, Dr. Belteki Ferenc 20 frt, Bereczki Károly 5 frt, Bernád János 1 frt, Beteg Gergely 2 frt 20 frt, Biró József 2 frt, Bodor Károly

*) Mindig örömmel vesszük értesítéseit hazánk azon érdekes vidékéről.

45 frt, Bodor Károlyné Balogh Klára 5 frt, Bodor Pál 50 frtos urb. obligt. 29 frtot tevő ára fele részében 19 frt 50 kr, Boér András 2 frt, öz. Boér Lászlóné 3 frt, Bölönyi Pál 5 frt, Bölönyi Sámuel 1 frt, Bokor Ferenc 1 frt, Bonyhai Ferenc 5 frt, Bora Rozália 10 frt, Borsos Sámuel 5 frt, Bota György 3 frt, Brustz Lajos o. t. 4 frt, Bürger Ferenc 1 frt 5 kr, Buzás István 1 frt, Buzgó 10 frt, Csánádi Sándor 1 frt, Császár József 5 frt, Csáló János 10 frt, Cseh Farkas 1 frt, Cseh Ignác 10 frt, Cseh Katalin 5 frt, Cseh Sándor 40 kr, Csengeri József 5 frt, id. Csengeri Sámuel 20 frt, ifj. Csengeri Sámuel 10 frt, öz. Cserei Sámuelné Balázs Borbála 50 frt, Csizsár László orvos, évenként 3 frt, Csizsár Róza 1 frt, Csizsár Lajos 1 frt, Csöka Sándor 5 frt, Cuman Constantin 1 frt, Czampa G. 1 frt, Czel Benő 10 frt, Czinege Ferenc 20 frt, Dálnoki Károly 1 frt, Dányi Károly 5 frt, Dániel János 1 frt, Dániel Imre 6 frt, Deák Izsák 4 frt, Decáni Ernő 2 frt, Décsi Gábor 4 frt, Dergán József 5 frt, Derzsi Sámuel 2 frt, Dévai János 20 frt, Dicső Benedek 3 frt, Dioszegi Lajos 5 frt, Dörner Gyula évenként 1 frt, Dohl Károly 1 frt, Domokos Sámuel 2 frt, Dózsa Dániel 20 frt, Duha Imre 10 frt, Ebergényi Mózes 4 frt, Egy valaki 1 frt, Egy valaki 1 frt, Egy valaki 50 kr, Egy valaki 28 kr, Elekes Károly hadnagy 15 frt, Elekes László 5 frt, Ercsei József 4 frt, Farkas István 1 frt, Farkas Pál 1 frt, K. Fejérvári Casino 10 frt, Fekete Bogdán 3 frt, Fekete Ferenc 10 frt, Felvincz város községe 50 frt, Ferencz József 5 frt, Ferenczi József kanonok 2 frt, Ferenczi István 1 frt, Ferenczi Károly 2 frt 50 kr, Ferenczi Károlyé 2 frt 50 kr, Ferenczi Mihály 2 frt, Ferenczi Mózes 10 frt, Fibin Károly 1 frt, Finna János 2 frt, Finna István 5 frt, Fischer Adolf 1 frt, Fogaras város községe 20 frt, Fogarasi Antal 5 frt, Fornszek Gusztáv 5 frt, Friendl Ferenc 5 frt, Fried Sámuel 1 frt, Fülöp Elek 2 frt, Gál József 2 frt, G. F. G. J. 2 frt, Gámcenzy József 2 frt, Gazda Mihályné 5 frt, Gazda Zsigmondné 10 frt, Gelei József 1 frt, Gencsy Farkas 10 frt, Gidófalvi István 10 frt, Günöcz Lajos 5 frt, Gothárd Sigmund 5 frt, Grátsik József 50 frt, Gyárfás József 1 frt, Gyárfás Pál 2 frt, Gyarmati Sándor 10 frt, Györgyáni János 20 frt, Gyöngyösi István lelkész 5 frt, Gyöngyösi Sándor és neje 5 frt, Györfi József 1 frt, György Tamás 2 frt, Györfi Pető 2 frt, (folytatjuk)

KÜLÖNFÉLÉK.

— Gyarmathy Miklós ur, incesli birtokos, a es. k. kereskedelmi és közgazdasági ministeriumtól egy évre terjedő kiváltságos szabadalmat nyert a váltókeke körül általa tett javítmányra.

— Hir szerint még négy regalistát neveztek ki, s ezek: gróf Thoroczky Miklós, gróf Nemes János, Ugron István és Domsia György.

— A gyula-fehérvári követválasztáson, mint az „Id. Tan.” értesít, a románok előre belátván, hogy győzelmük valószínűtlen, (mint-hogy nem volt több 60 választójuknál) iparkodtak tehát az izraeliták szavazatát kinyerni, majd fenyegetésekkel, majd rábeszéléssel. Azonban csalódtak. A 80 izraelita választó a magyarokra szavazott.

— Szász-Régenből írják nekünk, hogy a szász-régenvidéki magyar olvasó-egylet új életet nyervén, 14 évi veszteglés után, a 48 előtti részvényesek és még mások is, kiknél az egylet könyvei vannak, ha rendeltetésük helyére vissza szolgáltatnak, csak szellemi élet iránti kötelességüket teljesítenek. — El lenesetben kénytelenek leszünk némelyeket névszerint is felszólítani. Könyvtárnok.

— Hunyadmegye Cserna nevű helységben egy ottani birtokos, kinek a vadászat kedvenc időtöltése, saját erdeiben nem rég hajtóvadászatot rendezett. A hajtókkal Pehaza nevű hegységre rándulván, ott egy vad-disznóra bukkantak. Az illető birtokos a vadat megpillantván, rálőtt s csak a durranás után vette észre, hogy golyója nem a vadat, hanem egy, a vadtól megijedt leányt talált, ki eszméletlen rogyott a földre. Ennek látára vadászfegyverét saját mellének szegezte s meglötte magát. Jóllehet a golyó mindkettőjükön súlyos sebet ejtett: mégis sikerült őket eszméletre hozni; de kivált a leány sérülése nagyon veszélyes.

— A bir. tanács két hétre elnapoltatott. Ennek okán adatott, hogy az illető törvényjavaslatok még nem készek. Az „O. D. P.” ez utóbbi körülmény fölött csodákozást fejezi ki, mondván, hogy midőn a tartom. gyűlések az ügyek halmazát miat. még néhány hétig dolgozni ohajtanak, a birt tanács megnyitásának kényszerülésegre lön utalva; s most, harmadfél hóval később, még nem készek az előterjesztésekre. A „O. D. P.” en

nélfogva másutt keresi az elnapolás okát, s abban találja annak magyarázatát, hogy a kormány részéről gondoskodva lön, miszerint az erdélyi országgyűlés követi, habár az 14 nap később nyitják meg mint tervezve volt, mégis jókor megjelenessenek a bir. tanácsban, hogy a budget-tárgyalásokban részt vegyenek. Ezen eredményt az „Ost-Deutsche Post“ annál valószínűbbnek tartja, mert habár a „Gen. Corr.“ semmi tájékoztatást sem nyújt az eddig megválasztott erdélyi követek személyiségeiről, mégis magánúton vett tudósításokból azon valószínűséget hiszi meríthet, hogy a szász-román pártnak az erdélyi országgyűlésen 70, a magyarországnak 50 szavazata lesz. Immár hozzávéve ehhez a realitást számát, nagy vérmességgel néllük hiszi e lap fülét, hogy a birodalmi tanács pártja ott többségben lesz. (s kételkedet-e ezen? Az „Ost-Deutsche Post“ mindamellett az erdélyi országgyűlésen igen érdekes harcot vár, mert a bir. tanács pártja elsáns gyakorlatot s parlament tehetőséggel, bíró ellenesekkel álland szemközt.

Színészeink működéséről N.-Váradon a következő levelet vesszük: A kolozsvári jeles dalszintársulat Folinus János igazgatója alatt éppen egy hó óta működik körültekintően s e rövid idő alatt is közfoglaltat s valódi lelkesülést idézett elő e jeles szervezett színtársulat; min éppen nem csudálkozhatni, ha megdöglük, hogy pár év óta mily gyöngye társulatok s illetőleg színi előadásokkal kelle közönségünknek megelégednie. — Az eddigi műsorozat következő darabokból állt: „Il-ik Rákóczy, Ferencz fogsága“, „Átváltozott macska“, eddig 3-or nagy tetszéssel előadva, „Kisértes“, „Az emancipált nők“, „Férj az ajtó előtt és köztörletlen gyémánt“, „Az elizondó leány és színésznő“, „Dobó Katica“, „Egy a mi néptükből“, „Nőuralom“, „Parlagi Jancsi“, „színházi képtelenségek 2-or“, „Kunok“, opera, Dalnok Róza a berlini udvari opera színházról és Fekter Ferencz ur mint vendég. Az esős idő dacára nagy közönség és rendkívüli tetszés. „A menekültek“, Paulay Ede javára. „Sevillai Borbély“, „Völgy liloma“, A czimszerepben Folinus nagy tetszéssel működött; „Lucia“ (opera) „Család öröme“, Komáromy jutalmául, melyben a jutalmazott és Paulay, Paulayné kitünőleg szerepeltek. Közkezdvegyet vitat ki eddig: a Paulay pár, Folinusné, Mátray Mari, Komáromy, Gyulai, Bokor és különösen Szabó Pepi, ki mint átváltozott macska furoret csinált. Az operában Dalnok Róza és Fekter tenorista azon két magnes, mely az egésznek vonzerő kölcsönöz. Dalnok Róza coloratur énekesnő a szó teljes értelmében, hangja érzetjes, előadása szabatosan Fekternek igen szép tenorhangja és művészi képzettsége van. Mindkettő nagy nyemrény az operára nézve. Mint halljuk, most a híres „Dunán apó“ operettét tanulja a társaság és a Dajkák szinte Offenbachtól. A kolozsváriak minden tekintetben élvezetes színiidényre számíthatnak.

Körösy.

Pánczélesek irják nekünk jul. 4-ről: Ma reggel egy dübös eb egy asszonyt és 3 gyermeket megmárt. A megmártak orvos által meg vizsgálattak; de úgy látszik, a sebek nem veszedelmese. Az ebet azután rögtön meglőtték. A szomszéd faluban, Derzsén is volt három dübös eb; ezek, szerencséslegre a mint mentek keresztül a falun több mint 12 kisebb nagyobb gyermeket sebeztek meg. A sebek veszedelmese, orvos által megvizsgáltattak de későn; mert a sebeket segíni nem lehet. A szegény gyermekeknek szülői majd kétségbe vannak esve; s minden pereben félnek, hogy mikor ér a dübös órája kedves magzataikra. Az ebek hosszas furdás után meglöttek.

Sz. Sz. Jakabon már többször történt égés. Különösen az ulósó volt rettenetes, midőn többek közt a szász paplak, templom s harangláb is porrá égett a mult ósön s leolvadtak a harangok, a melyekre aztán az egyháznak a kéregetési engedélyt kérelmező folyamadványát saját papja 10 ftrt irta meg. (Eredeti fogalom a papi hivatalról!) és közelebből is folyvást beszéd tárgya volt, hogy még újabb égések is fognak történni. Azonban közelebből egy obsitos mostoha anyját megverte s ez feladta a bíróságnál a gaz fiút, hogy a történt éseket mind ez tette, és pedig puskaporral készített gyújtókkal, melyek az úgy alkalmazott s meggyújtott paplót által, csak idő múlva de bizonyosra idézték elő a lángot. Így az ősi égéskor a szász papnál is S egyszersmind bejelentette, hogy még 3 égés van tervben s rá vezette a csendőröket a gyújtó anyagokra. A mikor e román obsitos a csendőrök elfogták, az apja figyelmeztette, hogy mindent tagadjon. Szép apai tanács! De a fíja azt felelte „soha sz. Jakabot meg nem látom.“ Bár ugy lenne!!! Mult vasárnap a sz. újfalsi határon s több más helységek határain kemény jégvíhar vala s nagy károkat okozott. Pedig a pénz szíke miatt is a biztosítások nagyon csekély értékűek. Tegnap Csépből 40 szász

vittek a csendőrök Déésre. Ezek a folyamatban lévő tagosításnak szegültek erővel ellene.

r. l.

— Az inség által sujtolt magyarországi földbirtokosoknak adandó kölcsön összeg a „P. L.“ bécsi levelezője szerint 2,500,000 ftrt tesz. Minthogy a bank ez összeg kiadását megtagadta, közfoglaltat a pénzügy-ministeriummal történik alkudozás.

— O miga Bohus János, Magyar-Pécsa szülőkölködő lakosai között 5000 ftrt osztott ki több évi kölcsönül, a kamatot elengedvén. — Lőcséről irják a „Hon“-nak, hogy Kail Antal, harikőzi földbirtokos és Glos Bertalan Hozelecről a kassai katonai tszék elé állítottak. Az első, az említett lap szerint azért, mert a tátrai járás főszolgabírájának a szépesi „Ertesítőben“ megjelent bizonyos leveleire, mint a szépesmegyei gazd. egyj. jegyzője, az igazgató választmány nevében és megtagadásból nyilatkozatot küldt; Glos ur ellen pedig a lengyelek iránt tettleg tanusított rokonsejny hozatik fel vádult.

— Egerben, mint az ottani lap írja, leánykihasználási társulat van keletkezésben, mely a már fűálló temetkezési társulat vezetői által fog létrehozhatni.

— Magyarzenészek Oroszországban. Balázs Kálmán debreczeni zenekara jun. 20-kán érkezett Sz.-Pétervárra, hol több hónapot szándékozik tölteni. Azért érkezett oly későn, mert utközben néhány jövedelmes előadást rendezett. A társulat vezére előre utazott, s Pétervárról először is azon meglepetésben részesült, hogy egy orosz báró, ki egy arasszal magash, mint a legmagasabb debreczeni férfi, magyar nyelven szólította meg, s estélyre hívta meg. — A „H“-gy tudósítója elragadtatással beszél a város és a Nawa folyó nagyszerűségéről. Az ottani bérkocsik számát 30,000 teszi, (kissé sok!) Azt mondja továbbá, hogy levelet éjféltől 1 1/2 órákor gyertya nélkül irta, mert ott soha nincs sötét, (ez még sokabb!) a nap viszsugartól az egész éj világos. Találkozott egy Vilányi nevű magyarral is, a ki forradalom óta Törökországot, Amerikát, Londont, Páriszt, a Cserkesztöldet, Arabiát bejárta, s 13 nyelvet beszél.

— Debreczenben a napokban valóságos ember-vásár volt a nagy templom körül, hol több felvidéki tót három kis kézi szekeret állított fel, gyermekekkel megrakottak. A gyermekekre 1 ftrt alkudoztak. Szomorú jelenség!

— Stein János, erdélyi muz.-egyleti könyvtáros kiadásában a helybeli ev. ref. főtanoda könyvnyomdájában, a napokban kedves olvasó-könyv jelent meg a felderült növények számára „Képek a természetből“ cím alatt, Wagner-Armin után felmutatta Kovács Antal. 8-adrét 112 lap, tíz képkel díszítve. Egy sétára hív fel e remek tolat irt könyv a földkerekségen keletől nyugotig, északtól dél, felkeresve — mint előbeszédében a fordító mondja — az állatokat, növényeket és ásványokat oda haza, kit-ki a maga hónapban végig nézve figyelemmel életüket, munkásságukat; megismerkedve életmódjukkal, háztartásukkal stb. stb. Mulattatva oktató s oktatta mulattató hasznos könyv. Ajánljuk az illetők figyelmébe.

— Simonfi Kálmán dalai megjelentek „Dalvirágok“ cím alatt csinos kiállításban. A terjedelmes fűzet 40 dall tartalmaz a szerző legsikerültebb zeneműveit. A dalszövegek a következő iróktól vannak: Arany, Atala, Avar, Borath, Csermelyi, Czuczor, Dózsa, Flora, Kálmár Róza, Lauka, Lévai, Lisznyai, Melanie, Nyilas, Petőfi, Sebestey, Thaly, Tolnai, Tóth Endre, Tóth Kálmán, Vécsey és Vörösmarty. Kapható Demjén és Sebes könyvkereskedésében Pesten. Ára 3 forint o. é.

Nyiltér.

Nyilatkozat: A lehető félreértések, és gyanúsítások kikerüléseért, honfui kötelmemnek ismerem nyilvánosság eleibe hozni az alábbi nyilatkozatom, a melyet minden jó barátom, s engem pártoló egyeseknek is kinyilatkoztattam, s a kézdi követválasztó bizottmányok irásban megküldtem, s egyszersmind az ifj. gróf Haller Ferencz ur ó méltóságának tekintélyes neve aljas utánzása- és felhasználásával kelt levélből keletkezett rágalmakat a háromszéki közvélemény előtt irásban, tettel, szóval kellőleg igazolván, azokat ezáltal is becsültrehabláltnak, és rágalmaknak nevezem. — A nyilatkozat ez:

Gróf Mikó Imre ő miga jöven szóba, korábban kinyilatkoztattam, hogy a kézdi-széki követségi megválasztásom, ha többséget kapnék is el nem fogadom, hazafi tisztelt- és bizalommal felkérem a tisztelt választó bizottmányt, hogy minden jogosult figyelmeztetni méltóztasson, hogy ha ne talán mégis felkéréseim és nyilatkozataim dacára szavazatukkal megtsitelné öhajátának, hogy azzal hazánk nagy érdemű fiát tiszteljük meg, és hogy a szavazatok meg ne oszlojanak, szá-

monra senkitől szavazatot el nem fogadni tisztelttel kérem.

Dálnok, június 28. 1863.

Lázár Mihály
a Rikánbelői ev. ref. e. főgondnoka. *)

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, jul. 1. Russel lord a bécsi, berlini, párisi és pétervári udvaroknál levő angol követekhez körjegyzéket intézett, a melyben kifejti azokat a feltételeket, a melyek alatt a jóniai szigeteknek Görögországba bekebelezése megtörténhetnék. Gijelenti, hogy ő brit felsége kész a jóniai szigeteknek Görögországgal egyesítésébe beleegyezni, ha a jóniaiak kívánják az egyesítést. Ki emeli, hogy ezek a szigetek nem képezik a brit korona birtokainak valamely alkotrészt, hanem egy szabad államot, a mely a nagy hatalmak jóváhagyásával, saját szabad akaratjából határozhat politikai jövője felett. Tízteszen kimutatja a történelemből, miképpen keletkezett a mostani viszony Nagy-Britannia s a jóniai szigetek között s ámbár tartózkodás nélkül kimondja, hogy a Görögországgal való egyesülés öhajátást az ellenék sokszor használta fel ürügyül a maga céljaira: mindamellett azt tartja, hogy az ily szabályellenesen nyilvánuló öhajátás is alkalmasint általános Jóniában. Ő brit felsége kormánya éppen nem közönyös Korfu, mint katonai és hajóhad állomás jelentősége iránt; azt is tudja, minő aggodalmakat kelthet Ausztriában és Törökországban a jóniai szigeteknek Anglia részéről való felhagyása. Angolhonban az a gondolat merült fel, hogy Korfút meg kell tartani s csak a többi szigetről mondani le. Azonban ő brit felsége kormánya úgy vélekedik, hogy visszaélés lenne Európának benne helyezett bizalmával és hitszegés a jóniai nép irányában, ha egy védhatalma alatt álló egyesült, szabad és független államnak egy részét saját katonai birtokává s Korfút európai hatalmának tényezőjévé alakítaná át. Ő felsége kormánya tehát most, miután a védhatalmak egy görög királyt elismertek, indítványozza, hogy a jóniai szigetek lakóinak jövőjüket illető kívánatait a legformászerűbb és hitelesebb modorban vegyék tanácskozáss alá. Ha e kívánatok, megfontolás után nyilvánítva, a Görögországgal való egyesülésre lennének irányozva, akkor ő felsége kormánya azt fogná indítványozni, hogy a jóniai szigetek jövődőlbeli helyzetének megállapítására értekezlet töljön össze azoknak a hatalmaknak képviselőiből, a kik az 1815-i novemberi, és a Görögország megalakítását tárgyzó 1827- és 1832-i szerződéseket aláírták.

A felsőház jul. 1-i ülésében élénk vita tárgya volt a jóniai szigetek ügye. Derby lord esztelen és veszélyes lépésnek nevezte az annyi költséggel állított korfui erődítéseket felhagyni. Ha a szigeteket Ausztria, Poroszország és különösen Törökország beleegyezése nélkül engedi át a kormány, az által nemcsak megsérti az említett hatalmakat, hanem a Russel programjában kimondott elvekkel is ellenkezőt cselekszik. Derby azt hiszi, hogy a szigetek átengedése sem Angolországra nem előnyös, sem magok a szigeteknek nézve nem áldáshozó. Russel körülbelül így válaszolt: A szigetek átengedését tárgyzó határozat sem rögtönözve, sem elstelve nem volt. A Görögországgal való egyesülés öhajátása igen természetes. Régen kijelentették azt egy a hét sziget, mint Görögország lakói. A néklük, hogy Korfu katonai fontosságát becsmérle, elég távol fekvő hadállomása van Angliának oltalmazni való, s háboru idején meg előnyére szolgálja az országnak, ha csak egy nagy és erős állomása lesz a közepetengeren. Kétségen kívül szükséges azokat a hatalmakat, a melyek Anglia védelmának megállapításában részt vettek, tanácskozássra hívni, mielőtt e védelumal megszűnnék s a kormány e végre értekezletet indítványoz. Russel nem hiszi, hogy nehézségek merüljenek fel. A veszteség, a melyet Anglia kincstára a szigetek átengedése következtében szenved, nem több 4000 fontnál. Stratford de Redcliffe lord kételkedik, hogy a szigetek átengedése által szolgálat lenne tette a görögöknek, míg másfelől Anglia befolyása keleten sokat gyengülne általa. A kormány fenebb közlött körjegyzékének nyilvánosságra hozása következtében a vita félbeszakadt.

Az alsőházban Roebuck feliratot indítványoz a királynéhoz, hogy ő felsége kezdjen alkudozást az európai hatalmakkal, az észak-amerikai különösözetkezett államok függetlenségének elismerése végett. Az egyesült államok történelméből, területük benépesítésétől fogva egész függetlenségük kivívásáig, megmutatja, hogy 1) minden társadalomnak, a mely alattvalói köteleességét nem akarja tovább elismerni s az alól szabadulni akar, jóga van rá, ha elég erős; 2) Anglia jogosítva van egy olyan helyzetben levő nép füg-

getlenségét elismerni, mint az amerikai déll államok. Ha a szónok nagyhatalmokról beszél, a melyekkel az elismerés [felett] alkudozni kellene, úgy ő az európai nagyhatalmak alatt voltaképpen csak Franciaországot érti. Oroszország kivételével egyik hatalomnak sincs olyan hajóhada, a mely szót érdemeljen. Franciaország az egyedüli hatalom, a mely ez ügy tárgyalásánál tekintetbe jöhet. Háborútól nincs ok félni, mert hát kivel lehetne az a háború? Egyes egyedül az egyesült államokkal. De ezek oly gyengék, hogy tíz nap alatt végezni lehet velök. — Gladstone határozottan a be nem avatkozás mellett nyilatkozik s megjegyzi, hogy éppen a jelen pillanat, a midőn oly katonai műveletek vannak folyamatban, a melyektől roppant sok függ, a legkevésbé alkalmas arra, hogy valami lépés történjék. Kétféle, hogy az elismerés véget vessen a háborúnak s többet remél a közvélemény hatásától, mint a diplomácia tevékenységétől, kivált ha ez a tevékenység olyanoktól származik, a kik önző indokok gyanujában állhatnak. Bright azt hiszi, hogy a mostani háboru sokkal több reményt nyújt, mint bármely egyéb, a rabslolgaság eltörlésére. A gyapotbehozatal pedig mindaddig a mig rabslolga-rendszerrel függ, szükségesképpen bizonytalan lesz. Szóla a maga részéről nem hisz az amerikai unioanak több köztársaságra szakadásában. — Miután Grey határozottan kimondta, hogy az angol kormánynak a franeziák császára semmi javaslatot nem tett az amerikai háborút illetőleg, a vita folytatását a következő csütörtökre halasztották.

Ministerválság bekövetkezéséről beszélnek. Azt mondják, Russel lord sok fontos kérdés felett nincs egy értelemben tisztázásával. A nézetmeghasonlás különösen Russelnek a lengyel kérdésben tanusított ingátat magatartásából látszik eredetnek.

Franciaország. Páris, július 2. A „France“ nagy hévvel dolgozik a Franciaországban nyilvánuló harcra. Azt mondja: elég dicősege van már Franciaországnak s hozzá jöhet is. Emlékeztet I. Napoleon tulságos harcvágyának szomorú kimemtelére s megjegyzi, hogy a császár elég külső győzelmet nyert már; most belső polgárisodási munkálatok kiviteléről lehetne szó. A nagy győzelmek olyanok, mint a szép festvények: a másolatok csökkentik becsüket. A „Pays“ is menyre földre tagadja, hogy Franciaország háboru készülne.

Ellenben a „Kreuztg.“-nak jun. 30-ról ezt irják Párisból: „Az a vélemény, hogy utóvégre is Orosz- és Franciaország között közvetlen egyetértés fog létre jöni, némely hivatalos körökben még mind tartja magát s Ausztriára folyvást duzzognak.“

A „Nation“ nevezetes könnyítésekről értesít a sajtó terén. Az 1852-i sajtótörvényt nem változtatják ugyan, azonban az új belügyminister, a pillanat szabadalvú irányától lelkesülve, nagyon szilkkézetleg akarja osztogatni a megintéseket, a betiltással pedig egészen felhagy. Azt is beszélik, hogy a kormánynak ezentul nem lesznek félhivatalos közlönyei.

Németország. Berlin, jul. 3. A porosz főváros utcáin véres jelenetek voltak. A zavarág nem látszik ugyan politikai színezettel birni; azonban Poroszország jelen helyzetében minden népesoportozás által előidézt csendháborítás aggasztó lehet. A dolog ez: Bizonyos Schulze nevű vendéglokt kitétek a szállásából. A vendéglokt nagy népszerűséggel bírt, sok vendég látogatta, a kiknek elpanaszolván balesetét, küzölök egy jókora tümeg felkerekedett, megröhatna a háztulajdonost, szobáiban mindent össze-vissza dultak, romboltak, a gazdát és fiát eldögyönyözték, egy ott lakó rendőrhadnagy ablakait bedobták stb. Ez déltájan volt jun. 30-án. Este, a munkaszünet beálltával nagy néptömeg gyűlt a Schulze volt szállása elébe; fegyveres rendőrségnek kellett kiállani. Egyszer csak elkiáltja magát egy a tömegből: „Vágjátok!“ s erre rögtön közpör kezdett omlani a csendőrökre, a kik közül többen súlyosan megsebesültek. A csendőrség előbb szép szóval kísérelte a csendháborítokat szétoszlásra birni. A midőn látta, hogy a szép szó nemcsak siker nélkül hangzik el, hanem még a zavarágok az utcákon levő épületanyagokból torlaszokat építenek, kénytelen volt fegyverrel használni. Lovas és gyalog fegyveres erő több ízben kitisztította az utcákat a csoportozó néptömegektől. E közben sok sebesült történt. Mintegy 24 személyt elfogtak. A legdühösebb zaj éji 11 órától 1-ig tartott főleg a Brandenburg utcában. A lámpákat összetörtölték, s a most tartalék nélkül fellobogó gáztömeg reméletesen világította a véres jelenetet. A zavarágas jul. 1- és 2-ik napjain is, három este egymás után ismétlődött; de az utóbbiakról nincs részletesebb tudósítás.

A „Berl. Börsenztg.“ írja, hogy az orosz kormány árról értesítette a porosz kormányt, hogy a három hatalom jegyzékeire adandó felelet lényegében beleegyező lesz, névszerint a congressust nem fogja ellenezni; különösen az oroszok kívánatokat veendi tekintetbe, a

*) Vett levelére értesíthetjük, hogy a közlési feladatok a lap honlókán láthatók.

sokkal tovább menő angol javaslatokat ellenben nem elégti ki.

A lengyel határszélen a Proena vize mellett jun. 29-én egy porosz czirkáló csapatot puskalövésekkel támadtak meg a felkelők. A czirkáló csapatnak 40 ember segítsége érkezett s szuronyrohammal a felkelőket visszanyomták a porosz területre.

Orosz- és Lengyelország. Krakkóból távirják jul. 4-ről, hogy Miniewski Beresteczkenél diadalmasan csatázott az oroszokkal. Wysocki előre nyomult Krzemieniec felé. Chmielienski Olkusztól nem messze egy orosz hadosztály egészen tönkre tett. A krakkói területet egy lovasosztály Mycielski gróf vezénylete alatt vereséget szenvedett. A nemzeti kormány parancsára minden vajdaságnak hat osztály gyalogságot és egy osztály lovasságot kell szerveznie.

Varsóból írják a „Schles. Ztg.”-nak, hogy július 1-én várják a nemzeti kormány rendeletének megjelenését az általános népfelkelésről. Lengyelország minden lakosa 18-35 évesig hadköteles, s a nemzeti kormány mindenkor felhívására tettesleg szolgálata tartozik lépni. Fegyvert a nemzeti kormány ad. Eddig 50,000 erőtlen ember van összehívva.

Az orosz hatóságok kémkedései és szigorú eljárása dacára még a tősgyökeres ó hitű oroszok is ellenmondás nélkül teljesítik a forradalmi kormány parancsait. Így, a napokban egy ismeretlen egyén jelent meg, a nemzeti kormány adószedője képeben, M. orosz kereskedőnél s 1500 rubel jövedelmi adót követelt tőle. A kereskedő vonakodás nélkül kifizette a kívánt összeget.

Egy jul. 2-ről szóló távirat szerint a varsoi főpostahivatal pénztárnoka nyomtalanul eltűnt 45,000 rubellel. Hátrahagyott iratában azt nyilatkoztatja, hogy a pénztári készletet a nemzeti kormány parancsára szállította el.

Hogy Lithvaniában a felkelés éppen nincs hanyatló félben, magok az orosz hivatalos közlönyök tudósításaiból kivehető. Az „Invalid” szerint Bulgari orsz. alezredes maga bevallja, hogy makacs küzdelem után „kénytelen volt a felkelők elől visszavonulni. Mackiewicz pap 13,000 gyalog és 300 lovas felkelőt vezényel.

Oláh- és Moldvafejedelemiség. Bukarest, jun. 26. Az itteni közállapot napról napra szomorúbb. A fejedelem nemhogy a képviselőház többségéből kifolyó ministeriumot alkotna, sőt elhatározta, hogy a nemzeti gyű-

lést több évre felosztatja, a sajtó szabad mozgását megszünteti s dictatori hatalmat vesz fel. E határozat kivételét eddig csak az a gondolat tartotta vissza, hogy valjón mit szólnak hozzá az európai hatalmak, s ez irányban, a mint mondják, már tett volna is bizalmas kérdésközlést. Bulvert a konstantinápolyi angol követet Bukurestbe várják, s odamenetelét kapcsolatban hiszik állani a fejedelem érintett törekvéseivel.

Görögország. Korfu, jun. 2. A törvényhozó testület rövid időn felosztatja s 84 tagu alkotmányozó gyűlést hívnak össze, hogy az egyesülés felett határozzon.

Mexiko. Veraacruz, jun. 2. Juaréz vette át a katonai főparancsnokságot. Azt mondják, vízzel szándékozik Mexikot elárasztani, hogy a francziák hozzá ne férhessenek. A francziák St. Martinoba érkeztek.

Ujabbak. Lemberg, jul. 4. Volhynia egészen csendes. Az oda szándékozott beállítás meghiúsultnak tekinthető. A menekült és Brodya szállította felkelők tolongása oly nagy, hogy sokat közülük Zloczowba kellett utasítani. Ezenkívül még sok oltalomkereső

is jó Brodya. Bezodnianál Szayzow mellett mintegy 400 szállingózót tartóztattak fel a czi káló csapatok. Túl a batáron felkelők táboroznak a sestranyi erdőben. Egyes csatlakozni kívánók Lembergig visszaszaladtak.

— Athéne, jul. 3. Görögországban katonai lázadás tört ki. A hadsereg egy része s a nemzetőrség hii maradt a kormányhoz. Az országban több helyett csaták voltak. Az áthe-nei angol, francia és orosz követek közbenjáróul léptek fel, hogy az ellenségeskedésnek véget vessenek s 48 órai fegyverszünetet eszközöltek. A bank védelmére tengerész katonákat szállítottak ki a bajókról. Az angol hajóhad egy részét Maltából a Pyrausba rendelték.

Bécsi börze *Julius 8-kán:* Nemzeti kölcsön 81.55. 5% Metalliques 76.60. Bank-részvény 796.—. Hitel-részvény 191.50. Váltó Londonra 110.80. Ezüst 109.65. Arany 5.28.

1860-diki Állam kölcsön 99.90.
Julius 6-kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 75.75. Erdélyi 74.—.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

(145) Barom orvosi jelentés. (1-1)

Alulírt tisztelettel jelenti a nmlgu urrendnek és t. cz. közönségnek, hogy kik barom orvosi pályáján szerzett sok évi tapasztalását igénybe venni s becses pártfogásukkal szerencsétlenül obajlják, ez iránt b. Radák Istvánné ő nga 452 sz. alatti házánál levő lakásán, személyesen vagy levél által értekezhetni.

Kolozsvártt, július 8-kán, 1863.

PERECZY MIHÁLY, okleveles barom orvos.

(7) **BÉRINGER** orvos tudornak (7-8)

cs. kir. I. m. szabadalmazott

nevezetes találmányu jeles

NÖVÉNYI HAJ-FESTŐ SZERE.

Ezen új találmányu szer a legszakavatottabb orvosi tekintélyek által megvizsgálva, a haj- szakál és szemöldök tetszés szerénti árnyéklatu festésekre, tökéletesen czélszerűnek s ártalmatlannak esmertetett, a nélkül hogy a bőrt foltoztán, vagy azon valamely szagot hagyna maga után. Az alkalmazása szerfelett könnyű, és ezen festő szer által előállított hajszínezetek a legtermészetesebbek, s a festési műtétel eredménytelensége lehetetlen.

A festés után, mely átaljában tartós és hathatós szokott lenni, s mely mindég csak az utólagoson nőtt hajaknál újítandó, használhatni, a szokott módon, jó hajkenőcs, vagy akárminemű tiszta haj-olajat. **Béringer orvostudor növényi haj-festő szere** két I. és II. számmal jelelt üvegekben tartatik, s mindentűt 5 ft o. é. szabott áron kapható, használati útmutatás valamint a műtételhez szükséges 2 kefe és 2 tál mellékelve van.

Dr. Béringer összes szabadalmazott készítményei az eredeti szabott áron: **Kolozsvártt:** csak is gyógyszer. **WOLFF J. s Khudi J. özevényénél kaphatók**, valamint **Abrudbányán:** Ferenczi Mihály; **Beszterczén:** Kelp Ferencz; és **Dietrich & Fleischer; Brassóban:** Stenner F.; **Déván:** Büchler A.; **Nagy Enyeden:** Trajánovits Ede gyógyszerész; s **Bisztricsányi A.; Erzsébetvárosban:** Schmidt A.; **Hátszegben:** Mátéfi Béla gyógyszer.; **Kézdivásárhelyt:** Hankó László; **Kőhalomban:** Melas Ed. F. gyógyszer.; **Maros-Vásárhelyt:** Fogarasi J. D.; **Medgyesen:** Vándory & Brandsch; **Segesvártt:** Misselbacher fia és Teutsch; **Sz. Újvártt:** Placintár és fia gyógyszer.; **Szász-Régenben:** Wachner Traugott; **Szászsebesben:** Weissürtel Ad. G.; **Szebenben:** Zöhrer J. F.; **Székelly-Keresztúron:** Binder Márton; **Sepsi Szentgyörgyön:** Vitályos Béla; **Sz. Udvarhelyt:** Kauntz J. A. gyógyszer.; **Szeredában:** Gozsy A.; **Sz. Somlyón:** Ruzska Ignác; **Tasnádán:** Szongott Jakab; **Tordán:** Velits G. és Wolff G.; **Zalathán:** Megay Guszt. A. gyógyszer.

Postán küldve a göngyölek és bérmentesítésért a rendes áron felül a távolság és csomag nagyságához képest még 30 egész 70 krig melléklendő.

(144) Vendéglős kerestetik. (2-3)

Jelen év szeptember 20-ától fogva a segevári piacon fekvő vendégfogadóba „a fehér báránhoz” mely közelebről az azonnal átadható szomszéd telek megvásárlása által tagitva, 15 szobát, 30 lovakra istállót, 315 □ öl kiterjedést udvart és egy kertet fürdőintézzettel és nyári Színházzal foglal magában.

Bővebb tudósításra kész jelen hó 20 áig, a tulajdonos

ORENDI GOTTFRIED, Segesvártt.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S. Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S. Szentgyörgyön kapható:

AZ ÉSZAKI FÉNY.

REGÉNY 3 kötetben, írta Dózsa Dániel.

Ára 3 frt.

Képek a természetből.

A felserdült növénydékeknek **Vagner Ármin** után felmutatja **Kovácsi Antal**. 10 könyvmatu képpel. Ára 1 frt.

Részvét könyve,

MDCCCLXIII.

A magyar írók segély-egylete megbízásából, az alapítke javára: Szerkesztő **Gyulai Pál**. Ára 4 frt. Diszkótesben 5 frt.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

VADRÓZSÁK,

Székely Népköltési Gyűjtemény.

Szerkesztő **KRÍZA JÁNOS**. 1863. (VIII— 576 lap.) Ára 2 ft 50 kr.

Erdélyi kathol. hitszónok,

vagyis

egyházi beszédek gyűjteménye.

Szerkesztő és kiadja **Veszeley Károly**, k. fehérvári gymn. igazgató és püspöki szentszéki jegyző. I. kötet.

Néhai **SZABÓ JÁNOS** apát, károly-fehérvári kanonok, királyi tanácsos és az erdélyi Főkörmányszéknél az iskolai és alapítványi ügyek előadójának

Vasárnapi homiliái.

Ára 2 frt 20 kr.

(129) Tudatjuk a repeze termelő urakkal, (6-10)

hogy az idén a repezét a fuvarbért leszámítva

a teljes PESTI piaci árba

fizetjük

KISS TESTVÉREK, olajgyár tulajdonosok.

(96) **ANATHERIN** (4-4)

Cs. kir. szabadalmazott és első amerikai és angol királyi szabadalmat nyert általán kedvelt

ANATHERIN-SZÁRVIZS

bécsi fogorvos **POPP J. G.** urnak. Ára 1 ft. 40 kr. oszt. értékben.

FOG-OLOM,

melylyel az ember sajátkezüleg dughatja be odvas fogát. Ára 2 frt 10 kr.

Cs. kir. legm. kiválts.

ANATHERIN-FOGPÁSZTA. Ára 1 frt 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOG Ára 36 kr. o. é.

BIZOMÁNYOSOK:

Kolozsvártt: **WOLFF J.** és **Khudy J.** özevényénél. **Tordán:** Wolff G. gyógyszer. **Szebenben:** Zöhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. **Brassóban:** Jekelius Adolf, Fabick János fiai és G. János fiai. **Károly-Fehérvártt:** Sander gyógyszerész. **Rusz,** Wagner könyvtáros. **Segesvártt:** Misselbacher J. M. **Beszterczén:** Nusbecher K., Dietrich és Fleischer. **Décsen:** Kremer S. **Déván:** Büchler A. **Medgyesen:** Folbert gyógyszer. **Nagy-Enyeden:** Trajánovits Ede, és Oberth J. gyógyszer. **uraknál. N-Váradon:** Schnurr Ferencz és Janki J. **Huzella, Fogarason:** Nehrer, M. **Vásárhelyt:** Bucher D. és Fogarasi. **Báldasszváradon:** Korvig T. **Szászváradon:** Déman D., Leonhardt J., és Wostch gyógyszer. **Szász-Régenben:** Traugott és Wachner. **Zilahon:** Weiss S. gyógyszer. **Debrezenben:** Göltl, Borsos gyógyszerészeknél, és Csanak J. S. A. **Ujhelyt:** Deutsch József. **Szinyér-Váralján:** E. Gerber gyógyszer. **Szathmártt:** Veisz J. **Márm.-Szajton:** Hoffman és Rath. **Holdmező-Vásárhelyt:** Wagner K. gyógyszer. **N.-Károlyban:** Jellinek gyógyszer. **Nagy-Bányán:** Papp gyógyszer. **Ó-Maróthon:** Pfeiffer urak.

Postán küldve a göngyölek és bérmentesítésért a rendes áron felül a távolság és csomag nagyságához képest még 30 egész 70 krig melléklendő.